

تأثیر سواد مالی و نگرش نسبت به پول بر رفاه مالی با نقش میانجی اخلاق مالی

متین پیرایش راد^۱

مژگان صفا^۲

زهره حاجیها^۳

رضا غلامی جمکرانی^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۶/۱۷

چکیده

آموزش مالی، دانش مالی را افزایش داده و به افراد کمک کند تا رفتارهای متفاوتی داشته تا تصمیمات مالی بهتری را برای خود یا خانواده هایشان بگیرند. همچنین سواد مالی و نگرش نسبت به پول تأثیر زیادی بر رفاه مالی دارد و این مفهومی است که به ویژه برای افرادی که شروع به توسعه عادات مالی خود می کنند بسیار مهم است. بنابراین هدف از این مقاله بررسی تأثیر سواد مالی و نگرش نسبت به پول با نقش میانجی اخلاق مالی بر رفاه مالی می باشد. این مطالعه از یک رویکرد ترکیبی (کیفی و کمی) و توسعه ابزار (دلفی) استفاده می کند. تعداد اعضای نمونه از فرمول کوکران برای جامعه نامحدود استفاده و داده ها ۳۹۸ نفر از طریق پرسشنامه در بین مدیران، کارشناسان، دانشجویان و افراد عادی ساکن شهر تهران و در قلمرو زمانی سال ۱۴۰۰ جمع آوری شد. برای آزمون فرضیه ها از روش مدل سازی معادلات ساختاری و نرم افزار پی ال اس استفاده گردید. نتایج نشان داد سواد مالی و نگرش نسبت به پول تأثیر مثبتی بر رفاه مالی دارد. همچنین سواد مالی و نگرش نسبت به پول با نقش میانجی اخلاق مالی بر رفاه مالی تأثیر دارد. نگاه مثبت به رفاه مالی ممکن است استرس را کاهش و این امر می تواند بر رشد تحصیلی، شخصی و اجتماعی افراد تأثیر بگذارد. علاوه بر این، ایجاد نگرش مثبت نسبت به پول که شامل ایجاد عادت پس انداز، پیگیری هزینه ها است، پیش بینی کننده قوی رفاه مالی می باشد و افرادی با سطح سواد مالی تمایل به نشان دادن اخلاق و رفتارهای مالی مطلوب تری دارند.

واژه های کلیدی: سواد مالی، نگرش نسبت به پول، اخلاق مالی، رفاه مالی.

۱ گروه حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. matin.pirayeshrad@iau.ac.ir

۲ گروه حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. (نویسنده مسئول) dr.mojgansafa@iau.ac.ir

۳ گروه حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. Drzhajiha@iau.ac.ir

۴ گروه حسابداری، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. reza.gholami@iau.ac.ir

۱- مقدمه

اخیراً رفاه مالی در حوزه های دانشگاهی و سیاست گذاری ها بعنوان موضوع برجسته نمایان شده است. گزارشی از بخش حمایت مالی مصرف کننده تأکید می کند که رفاه مالی باید هدف سواد مالی باشد. اهمیت رفاه مالی محدود به موفقیت مالی شخصی نمی شود؛ همچنین باعث افزایش بهره وری کار و رفاه عمومی افراد می شود و به طور کلی توسعه اقتصاد سالم در مقابل، سطح پایین رفاه مالی یک چرخه استرس ایجاد می کند، بنابراین مانع رشد شخصی و اجتماعی می شود (الیوت و لوئیس، ۲۰۱۵؛ شیم و همکاران، ۲۰۰۹). همچنین، افراد با دنیای پیچیده ای روبرو هستند که تصمیم گیری های مالی را پیچیده تر می کند و ممکن است توضیح دهد که چرا بین تصمیمات مالی ایده آل و تصمیمات واقعی خانوارها فاصله وجود دارد. اگر مردم سواد مالی بیشتری داشته باشند، این مشکلات گسترده اقتصادی برطرف می شود. همچنین این مورد وجود دارد که جوامع و یک اقتصاد ملی با مصرف کنندگان با سواد و آگاه از نظر اقتصادی دارای بازارهای با ثبات تر و کارآمدتری خواهند بود (لوساردی و میچل، ۲۰۱۴). امروزه اکثر مصرف کنندگان مالی به دلیل مطالبات جامعه مصرف کننده و همچنین بحران های مالی رایج، به ویژه در بازارهای نوظهور، در مورد رفاه مالی خود با چالش هایی روبرو هستند. یکی از مهمترین عوامل مؤثر بر رفاه مالی مصرف کنندگان سواد مالی آنهاست. سواد مالی مفهومی چند بعدی است، که شامل عناصر شناختی، نگرشی و رفتاری است (آلتاگ و فیرات، ۲۰۱۸). همچنین بررسی رابطه اخلاق پول و رفتارهای مالی توسط بسیاری از محققان مورد بررسی قرار گرفته است. با این حال، برخی از گرایش ها در مورد اخلاق پول وجود دارد که مختص اقتصادهای در حال توسعه است. از سویی، ارزشهای ماتریالیستی به طور سنتی نامطلوب تلقی می شدند و صحبت در مورد موضوعات پولی، از مقوله های نادرست اجتماعی تلقی که این نگرش های مثبت و منفی نسبت به پول، که در جوامع وجود دارد، به احتمال زیاد بر رفتار مالی افراد تأثیر می گذارد (سون و همکاران، ۲۰۱۲). آموزش مالی، دانش مالی را افزایش داده و همچنین به افراد کمک کند تا رفتارهای متفاوتی داشته باشند تا تصمیمات مالی بهتری را برای خود یا خانواده هایشان بگیرند. این تحقیق همچنین نشان خواهد داد که چگونه آموزش های مالی بر افراد کم درآمد و درآمد بالا تأثیر می گذارد. اگرچه آموزش مالی اغلب به عنوان مستقیم ترین راه برای افزایش سواد مالی تلقی می شود، اما نیاز به ارزیابی اثربخشی این رویکرد است زیرا آموزش مالی پرهزینه (از نظر زمان و پول) می باشد. در این تحقیق نشان داده خواهد شد که، مانند سایر اشکال سرمایه انسانی، می توان اطلاعات مالی جمع کرد و تصمیم به سرمایه گذاری در سواد مالی هزینه ها و مزایایی دارد. همچنین تصور می گردد افراد دارای سواد مالی اولیه هستند که قبل از ورود به بازار کار به دست می آورند. با توجه به موارد پیش گفته و اهمیت فزاینده مباحث مرتبط با سواد مالی و تأثیر شگرف آن بر رفاه مالی و پس انداز افراد و خانوارها، متأسفانه این موضوع تا بحال در کشور بطور جدی مورد توجه قرار نگرفته است، حال آنکه برخی از کشورهای توسعه یافته حتی برای دبیرستانها نیز سرفصلی مدون تحت این عنوان تدارک دیده اند و برای رشد توان مالی شخصی افراد از تمامی ابزارهای موجود از جمله اینترنت بهره می گیرند. به نظر میرسد نقطه مناسب برای آغاز پژوهش در این

حوزه ارائه الگویی مناسب جهت سنجش سواد مالی در کشور باشد. زیرا در کشور ما الگویی مناسب برای این امر وجود ندارد و بدون اندازه گیری وضعیت فعلی سواد مالی در کشور، طرح هر ادعایی ذهنی و بدون پشتوانه خواهد بود. این پژوهش از نظر متغیرهای مورد بررسی نسبت به سایر پژوهش‌های انجام شده، جامع تر است. از سوی دیگر بیشتر مطالعات انجام شده در این حوزه، نیز حول محور عوامل کلان جامعه بوده و ریشه یابی موضوع با رویکرد مالی و اقتصادی صورت نگرفته یا این رویکردها در حاشیه بوده اند. بنابراین خلاء پژوهش در این زمینه با رویکرد عوامل مالی و اقتصادی کاملاً محسوس است. همچنین بر اساس بررسی پیشینه تحقیقات داخلی و خارجی، تاکنون تحقیقی به واکاوی تاثیر سواد مالی و نگرش نسبت به پول با نقش میانجی اخلاق مالی بر رفاه مالی نپرداخته است که این مورد، هم در جهت مطالعه ادبیات پژوهش و توضیح این مفاهیم و هم در بررسی تاثیر این متغیرها، از نوآوری‌های این پژوهش محسوب می شود. این مطالعه با نشان دادن اینکه بحث مالی با و نگرش نسبت به پول به طور مثبتی بر رفاه مالی تأثیر می گذارد، به ادبیات تصمیم گیری مالی مصرف کننده کمک می کند. علاوه بر این، این مطالعه تأثیر مثبت نگرش نسبت به پول را بر رفاه مالی نشان خواهد داد. بنابراین، این مطالعه به پیش بینی کننده های موجود در زمینه رفاه مالی کمک و جامعه پذیری مالی و نگرش نسبت به پول را به عنوان پیش زمینه اساسی رفاه مالی تعیین می کند. این مطالعه همچنین بازنگری های گسترده در مورد ادبیات تحقیق نشان می دهد که شواهد محدودی وجود دارد که اثربخشی آموزش مالی را نشان می دهد. پر کردن این شکاف تحقیق نیاز به یک مجموعه اطلاعاتی غنی دارد که دارای معیارهایی از ویژگیهای روانی فرد، دانش و سواد مالی، طیف گسترده ای از رفتارهای مالی و سایر متغیرهای کنترل اقتصادی می باشد. از این رو، در این تحقیق سعی بر این است تا با بررسی تحقیقات و مطالعات و مباحث نظری مربوط، به این سوالات پاسخ داده شود:

- سواد مالی و نگرش نسبت به پول چه تاثیری بر رفاه مالی دارد؟
- سواد مالی و نگرش نسبت به پول با نقش میانجی اخلاق مالی چه تاثیری بر رفاه مالی دارد؟

۲- بیان مسأله پژوهش

رفاه مالی، از جمله اقدامات فرآیندهای پس انداز مالی، که تصمیمات پس انداز را پیچیده می کند. مشخص شده است که رفاه مالی با رفتارهای مسئولانه مالی ارتباط دارد. با این حال، انسان ها رابطه عاطفی با پول را تجربه می کنند. رابطه پول با افکار و احساساتی که فرد در مورد پول خود دارد روبرو می شود و از این طریق به مهارت های وی در شیوه های پس انداز مالی کمک می کند یا مانع آن می شود. به این ترتیب، وضعیت احساسی فرد می تواند بر انتخاب های مالی تأثیر بگذارد و به همین دلیل، رابطه عاطفی افراد با پولشان می تواند به دستیابی به مدیریت مالی عاقلانه کمک یا مانع آن شود، بنابراین از رویاهای مالی کاملاً غیر قابل درک پیشگیری می کند (ماتون و همکاران، ۲۰۱۰). شیوه های پس انداز مالی روشی است که در آن می توان برای آینده برنامه ریزی و آماده کرد. یکی از تصمیماتی که بر رفاه مالی تأثیر می گذارد، تصمیم برای پس انداز فعال

بخشی از درآمد شخص است. یک برنامه پس انداز شخصی شامل کنار گذاشتن منظم مقداری از مبلغ مالی قبل از صرف درآمد خود است. اگرچه دسترسی به وجوه در صورت لزوم (مانند شرایط اضطراری یا فرصت رشد اقتصادی) مسلماً برای همه ارزشمند است و در حالی که دسترسی فرد به منابع مالی بر رفتار مالی تأثیر می گذارد (راب و وودیارد، ۲۰۱۱). رفتارهای سازنده مالی [مانند شیوه های پس انداز] با رضایت مالی مرتبط است. یک رفتار پس انداز را می توان به عنوان یک اتفاق واحد تشخیص داد، مانند زمانی که شخص تصمیم می گیرد بخشی از هدیه پولی را پس انداز کند، یا یک تکرار طولانی مدت، مانند وقتی که شخص تصمیم دارد بخشی از حقوق خود را پس انداز کند (ژیائو و همکاران، ۲۰۰۹). تمرین پس انداز مالی رفتاری است در حالی که انباشت پس انداز مالی نتیجه است. رفتار [پس انداز] به عنوان یکی از عوامل متعدد در نتیجه [داشتن پس انداز] تثبیت شده نقش دارد. پس انداز رفتار یک مهارت مهم در زندگی است و می تواند برای تقویت خود در عدم اطمینان مالی و همچنین برای ایجاد انباشت ثروت طولانی مدت مورد استفاده قرار گیرد (شیم و همکاران، ۲۰۱۲). یکی از مشکلات آموزش مالی عدم تعریف استاندارد سواد مالی است. در بسیاری از مطالعات ممکن است از اصطلاحات سواد مالی، دانش و آموزش به جای یکدیگر استفاده شود. لوساردی و میتچل (۲۰۱۴) سواد مالی را "توانایی مردم در پردازش اطلاعات اقتصادی و تصمیم گیری آگاهانه در مورد برنامه ریزی مالی، انباشت ثروت، بدهی و حقوق بازنشستگی" تعریف می کنند. همچنین ریماند (۲۰۱۰) بیان می کند "سواد مالی معیاری است برای میزان درک مفاهیم کلیدی مالی و داشتن توانایی و اطمینان در مدیریت امور مالی شخصی از طریق تصمیم گیری مناسب کوتاه مدت و برنامه ریزی مالی مناسب و بلند مدت، ضمن آگاهی از وقایع زندگی و تغییر شرایط اقتصادی." مطالعه سواد مالی بینشی از شرایط و تجربیات فردی را که منجر به دانش مالی می شود، فراهم می کند. اول، تلاش برای سواد مالی که در سطح وسیعی در یک جامعه اجرا می شود، دامنه مالی را تقویت می کند و به بسیج منابع کمک می کند. گیل و روث (۲۰۱۴) پیشنهاد می کنند ترکیبی از برنامه های درسی برای آموزش تأثیر سواد مالی در کسب دانش و دانش مالی می تواند در کمتر از هفت دوره کلاس در سطح دبیرستان تحت تأثیر مثبت قرار گیرد. لوساردی و همکاران (۲۰۱۰) تفاوت زیادی را در سواد مالی بین جنسیت، نژاد، قومیت، اولویت زمانی، خصوصیات خانوادگی و خصوصیات همسن و سال مشاهده کردند که زنان از سواد مالی کمتری برخوردار بودند. پول قسمت بسیار مهمی از زندگی بوده و قدرت انگیزشی داشته و همچنین می تواند احساس امنیت بیشتری در افراد ایجاد کند. تحقیقات نشان می دهد که نگرش پول بر رفتار مالی مانند هزینه و پس انداز پول تأثیر می گذارد. پول نه تنها وسیله معامله است بلکه معیاری برای دستیابی به موفقیت و رفاه ذهنی است. برای برخی از مردم، پول یک چیز مادی است، در حالی که دیگران پول را به عنوان نیرو و ظرفیت ترسیم رابطه در نظر می گیرند. بنابراین پول نه تنها یک ابزار تجاری است بلکه ممکن است به عنوان نمادی از اعتبار، قدرت و ارزش تلقی شود (ساندارسن و رحمان، ۲۰۱۷). تحقیقات گذشته نشان داده، افرادی که معتقدند پول ارتباط نزدیکی با وضعیت دارد به دلیل از دست دادن درک شده وضعیت اجتماعی مرتبط با سطوح پایین تر ثروت، نسبت به جمعیت عمومی منزجر هستند.

دوح(۲۰۱۶) نشان داد که تجربیات خانوادگی دوران کودکی بر نگرش های پولی جوانان (۱۸ تا ۲۵ سال) و مادی گرایی آنها تأثیر می گذارد. سون و همکاران (۲۰۱۲) دریافتند که نگرش های پولی برای سواد مالی دانش آموزان اهمیت دارد. ادواردز و همکاران(۲۰۰۷)، نگرش های پولی بر تمایل دانش آموزان برای بحث در مورد مسائل مالی خود با دیگران تأثیر می گذارد. روبرتز و جونز(۲۰۰۱) دریافتند که نگرش پول به خرید اجباری در دانشجویان و به احتمال زیاد بر سواد مالی تأثیر می گذارد. بحث در مورد نقش اخلاق و اخلاق در اقتصاد و امور مالی چیز جدیدی نیست، شواهد و مطالعات اخیر در سطح بین المللی و داخلی نشان دهنده این مهم می باشد که در حرفه های علوم مالی نظیر حسابداری و حسابرسی، اخلاق حرفه ای شاخص اندازه گیری رفتار مناسب و ابزاری جهت تعیین روابط درست و نادرست است. مطالعات پژوهشگران در سطح بین المللی هر کدام به نحوی از اهمیت اخلاق در حرفه های علوم مالی و رابطه هم سوی ارزش های اخلاقی شاغلان حرفه با نیت و رفتار اخلاقی ایشان سخن گفته اند و همچنین بیان می دارد که نیاز به آموزش صحیح اصول اخلاقی باید در دستور کار مراکز آموزشی و سایر مراجع قرار گیرد(لمان، ۲۰۱۴). از دیرباز اقتصاددانان مالی در پیوند نظریه های اقتصادی با اخلاق مقاومت کرده اند، اما با پیشرفت بازارهای مالی و افزایش پیچیدگی معاملات مالی، ملزم شدن مفاهیم اخلاقی مانند صداقت، انصاف، صداقت، اعتماد و همکاری در جریان اصلی ضروری است. اکثر اقتصاددانانی که در مورد رابطه بین اخلاق و امور مالی بحث می کنند این کار را به صورت غیر مستقیم انجام می دهند. آراگون(۲۰۱۴) استدلال می کند که تحقیقات گسترده در اقتصاد مالی در مورد پیامدهای اقتصادی اطلاعات ناقص، پایه و اساس چندین نظریه اقتصادی و مالی پیشرفته مانند نظریه هزینه نمایندگی و نظریه علامت دهی است. علاوه بر این، توسعه ابزارها و مکانیسم هایی برای کاهش هزینه های مرتبط با خطرات اخلاقی و انتخاب نامطلوب منجر به توسعه یک چارچوب نظری از اقتصاد نهادی شده است که بر اهمیت نهادهای رسمی و غیررسمی تمرکز دارد(آراگون، ۲۰۱۴).

این مطالعه در حوزه رفاه مالی افراد بسیار مهم است. از آنجا که تعداد قابل توجهی از افراد از رفاه مالی پایین خبر می دهند، موسسات آموزشی، موسسات مالی و سیاست گذاران باید به طور فزاینده ای روی افراد تمرکز کنند. علاوه بر این، این مطالعه با نشان دادن اینکه بحث مالی با و نگرش نسبت به پول به طور مثبتی بر رفاه مالی تأثیر می گذارد، به ادبیات تصمیم گیری مالی مصرف کننده کمک می کند. همچنین ایجاد عادت های مالی مثبت، مانند پس انداز و پیگیری هزینه ها، می تواند به طور مثبت بر رفاه مالی مورد انتظار تأثیر بگذارد. علاوه بر این، این مطالعه بر نقش اجتماعی شدن مالی افراد تأکید کرده است، که بر رفاه مالی تأثیر می گذارد. علاوه بر این، این مطالعه تأثیر مثبت نگرش نسبت به پول را بر رفاه مالی نشان خواهد داد. بنابراین، این مطالعه به پیش بینی کننده های موجود در زمینه رفاه مالی کمک می کند و جامعه پذیری مالی و نگرش نسبت به پول را به عنوان پیش زمینه اساسی رفاه مالی تعیین می کند. این تحقیق پیامدهای مهمی برای نهادهای دانشگاهی و مالی و همچنین برای سیاست گذاران دارد. سیاست گذاران می توانند برنامه ها را ایجاد کنند که افراد را ترغیب می کند تا در مورد مسائل مالی، مانند اهمیت پس انداز، درآمد خانواده،

رفتارهای هزینه ای و محصولات مالی گفتگو کنند. با توجه به موارد بیان شده، در این تحقیق، بررسی می شود که چگونه سواد مالی و نگرش نسبت به پول با نقش میانجی اخلاق مالی بر رفاه مالی را تحت تأثیر قرار می دهد.

۳- پیشینه پژوهش

سواد مالی و رفاه مالی همواره یکی از موضوعات بحث برانگیز در متون و نوشتارهای مرتبط با حسابداری بوده است و در این بخش به برخی تحقیقات انجام شده در این زمینه اشاره می شود:

فرخ و جهانشاد (۱۴۰۱) به ارزیابی روابط بین خود شیفتگی مدیران، انتخاب سبک های رهبری در حسابداری پرداختند. جامعه ای آماری این پژوهش شامل مدیران شرکت های پذیرفته شده در بورس می باشند. به دلیل این که دسترسی به تمامی اعضای جامعه ای آماری امکان پذیر نبود بنابراین از روش نمونه گیری در دسترس استفاده گردید. از این رو پرسشنامه ها بین مدیران توزیع گردیده و جمعا ۱۵۰ پرسشنامه تکمیل شده گردآوری شد. تحلیل داده ها با استفاده از معادلات ساختاری و به کمک نرم افزار لیزرل انجام و نتایج نشان داد که خودشیفتگی مدیران بر سبک رهبری تحول گرا در حسابداری - در مقایسه با عمل گرا - تأثیر بیشتری داشته است. علاوه بر این، خودشیفتگی مدیران بر سبک رهبری عمل گرا و سبک رهبری تحول گرا در تعیین استراتژی تجاری شرکت ها، مسئولیت پذیری اجتماعی، مدیریت سود و کیفیت گزارشگری مالی تأثیرگذار است.

احمدزاده و یعقوب نژاد (۱۴۰۱) به بررسی تأثیر درک حسابرسان از فرهنگ اخلاقی حاکم در مؤسسات بر ارزشهای حرفه ای در مؤسسات حسابرسی پرداختند. جامعه آماری پژوهش کلیه شرکاء، مدیران و سرپرستان مؤسسات حسابرسی مورد اعتماد بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۹ بین ۱۵۹ نفر مورد آزمون قرار گرفت. داده های پژوهش از طریق پرسشنامه طراحی شده که روایی آن مورد تأیید خبرگان حرفه قرار گرفته جمع آوری شده و برای آزمون فرضیه ها از روش مدلسازی معادلات ساختاری استفاده و نتایج حاصل از پژوهش نشان دهنده وجود رابطه مثبت درک حسابرسان از فرهنگ اخلاقی حاکم در مؤسسات و تعهد آنها نسبت به منافع عموم میباشد. همچنین نتایج پژوهش بیانگر وجود رابطه منفی بین درک حسابرسان از فرهنگ اخلاقی حاکم بر مؤسسات و پذیرش و مشارکت در رفتار غیرحرفه ای است. علاوه بر این نتایج آزمون فرضیه ها نشان داد بین پذیرش اخلاقی حسابرسان نسبت به اقدامات غیر حرفه ای و مشارکت در رفتار غیرحرفه ای رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد.

عارف منش و همکاران (۱۴۰۱) به بررسی رابطه بین مدیریت ریسک سازمانی و عملکرد شرکت با نقش میانجی گر مزیت رقابتی و تعدیل گر سواد مالی در واحدهای تولیدی مستقر در شهرک صنعتی یزد پرداختند. داده ها با استفاده از پرسشنامه جمع آوری و با استفاده از روش مدلسازی معادلات ساختاری تحلیل گردید. نتایج تحلیل ۲۲۰ پرسشنامه تکمیلی نشان داد که رابطه مزیت رقابتی با عملکرد شرکت به لحاظ آماری معنی دار نیست، اما مدیریت ریسک رابطه مثبت و معنی داری با مزیت رقابتی و عملکرد شرکت دارد. همچنین،

رابطه سواد مالی با مزیت رقابتی مثبت و معنی دار است. نقش میانجی گر مزیت رقابتی در رابطه مدیریت ریسک با عملکرد شرکت مورد تأیید قرار نمی گیرد، اما نقش تعدیل گر سواد مالی در رابطه مدیریت ریسک با مزیت رقابتی پذیرفته می شود.

فاضلی و نیاکان (۱۴۰۰) به بررسی رابطه بین حضور زنان در هیئت مدیره و مدیریت سود و تأثیر سواد مالی اعضای زن در هیات مدیره پرداختند. برای دستیابی به هدف پژوهش از اطلاعات ۱۲۹ شرکت از تمام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، برای دوره زمانی ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۶ استفاده شد. نتایج نشان داد، بین حضور زنان در هیئت مدیره و مدیریت سود رابطه منفی معناداری وجود دارد، همچنین مدیریت سود شرکت هایی که اعضای زن هیئت مدیره در آن دارای سواد مالی هستند، از شرکت هایی که اعضای زن هیئت مدیره در آن دارای سواد مالی نیستند، بیشتر است.

طوطیان اصفهانی و همکاران (۱۴۰۰) به بررسی رابطه بین راهبردهای خودکنترلی، سواد مالی و کیفیت تصمیم گیری در مسائل مالی فرایند زنجیره تأمین شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. جامعه پژوهش شامل مشارکت کنندگان فعال بورس اوراق بهادار تهران و نمونه آماری به روش نمونه گیری تصادفی ساده و طبق جدول کرجسی و مورگان به تعداد ۳۸۴ نفر انتخاب شدند. جمع آوری داده ها با استفاده پرسشنامه نیمه ساختاریافته انجام و روایی پرسشنامه نیز برابر ۰/۷۹۲ شد. نتایج تحقیق نشان داد که بین راهبردهای خودکنترلی، راهبردهای سواد مالی مدیران (مدیریت پول و پس انداز، مدیریت تأمین مالی و اعتباری و برنامه ریزی سرمایه گذاری) و کیفیت تصمیم گیری در مسائل مالی فرایند زنجیره تأمین ارتباط آماری معناداری وجود دارد.

معین الدین و همکاران (۱۴۰۰) به شناسایی مؤلفه های مؤثر در شکل گیری سواد مالی تخصصی مدیران شرکتها پرداختند. روش تحقیق کیفی و تحلیل های لازم با استفاده از تکنیک ۷ مرحله ایی کولایزی و به کمک نرم افزار Nvivo8 انجام گردید. نمونه پژوهش مشتمل بر ده نفر از خبرگان مالی و با توجه به یافته های پژوهش یازده مؤلفه اصلی در شکل گیری سواد مالی مدیران شناسایی گردیده که شناخت و تحلیل صورت های مالی، آشنایی با قوانین بیمه و کار، مقررات مالیاتی و قانون تجارت از جمله این مؤلفه ها بود.

معین الدین و همکاران (۱۳۹۹) به بررسی سطح سواد مالی کارگران و بررسی تاثیر مشخصات دموگرافیک (جمعیت شناختی) بر سطح سواد مالی و نیز تعیین تاثیر سواد مالی و خود کنترلی بر بیش بدهی پرسنل شرکت مجتمع صنایع لاستیک یزد پرداختند. روش نمونه گیری، تصادفی ساده با استفاده از فرمول کوکران بوده و نمونه مورد نظر شامل ۱۷۰ نفر که تعداد ۱۰۷ عدد پرسشنامه قابل قبول جمع آوری گردید. نتایج نشان داد که کارگران در مجموع از نظر مالی کم سواد هستند اما در برخی از حوزه های زیر گروه سواد مالی که شامل کسب و پس انداز، خرج و استقراض، بیمه و بازنشستگی می باشد با سواد هستند. همچنین تاثیر خودکنترلی بر بیش بدهی مصرف کنندگان منفی یا معکوس می باشد. از منظر مالی نیز سواد مالی دارای تاثیر منفی بر بیش بدهی و تاثیر مثبت بر خودکنترلی افراد نمونه مورد بررسی است.

قادری رهقی و خندان علمداری (۱۳۹۹) به ارائه چارچوبی برای استقرار و توسعه نظام پیوسته سواد مالی از طریق سنجش سواد مالی در مدارس متوسطه تهران پرداختند. جامعه آماری تحقیق، دانش‌آموزان سال سوم، دوره دوم متوسطه مدارس شهر تهران بود. نتایج نشان داد که ابعاد سه‌گانه سواد مالی (دانش مالی، رفتار مالی، نگرش مالی) دانش‌آموزان، بر رشته تحصیلی آنان (۰/۲۳۶) و بر شغل والدین آنان (۰/۲۰۵) تأثیر دارد.

میر محمدی و شاکریان (۱۳۹۸) به بررسی نقش تعدیل‌کنندگی ادراک ریسک بر روابط بین سواد مالی و دانش مالی با تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار یزد پرداختند. جامعه آماری، شامل سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار یزد بوده که تعداد ۷۷ نفر بر اساس روش نمونه‌گیری در دسترس در این پژوهش مشارکت داشته‌اند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه استاندارد بوده و تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری انجام گردید. نتایج نشان داد که سواد مالی، دانش مالی و نیز ریسک ادراک شده بر تصمیم‌گیری جهت سرمایه‌گذاری تأثیری معنادار داشته و ریسک ادراک شده رابطه بین دانش مالی و تصمیم به سرمایه‌گذاری را به شکلی منفی تعدیل نموده و این در حالی است که در رابطه بین سواد مالی و تصمیم به سرمایه‌گذاری را تعدیل نمی‌نماید.

لونه و فات (۲۰۲۲) به بررسی تأثیر سواد مالی بر رفاه مالی در بین دانشکده‌های بازرگانی منطقه جامو و کشمیر پرداختند. داده‌ها با روش پرسشنامه از ۲۰۳ عضو هیئت علمی دانشکده بازرگانی از طریق روش نمونه‌گیری تصادفی ساده جمع‌آوری گردید. برای اعتبارسنجی مقیاس از تحلیل عاملی تاییدی و برای آزمون فرضیه‌ها از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شد. نتایج نشان دهنده تأثیر مثبت معنادار سواد مالی و همچنین ابعاد آن را بر خودکارآمدی مالی و رفاه مالی است. همچنین مشخص شد که خودکارآمدی مالی تا حدی واسطه تأثیر سواد مالی بر رفاه مالی است.

فان و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی روابط بین ویژگی‌های شخصیتی، مسئولیت مالی، توانایی مالی درک شده و رفاه ذهنی افراد جوان پرداختند. این مطالعه از مجموعه داده ۲۰۱۵ از افراد جوان استفاده و نتایج نشان داد که توانایی مالی و ویژگی‌های شخصیتی درک شده به طور قابل توجهی با رفاه مالی مرتبط هستند. مسئولیت مالی، وظیفه‌شناسی و ویژگی‌های شخصیتی با توانایی مالی درک شده ارتباط دارند. همچنین تجزیه و تحلیل اضافی تفاوت در روابط پیشنهادی بین پاسخ‌دهندگان جوان سیاه پوست و سفید غیر اسپانیایی را نشان می‌دهد.

ایانلو و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی تأثیری که رفاه مالی ذهنی افراد جوان (یعنی درک ذهنی از وضعیت مالی خود) بر رفاه ذهنی و روانی آنها دارد و بررسی اینکه آیا این رابطه وجود دارد با اختلافات فردی افراد جوان نسبت به روشی که می‌توانند عدم قطعیت و ابهام را تحمل کنند تعدیل می‌شود، پرداختند. در یک نمونه از ۴۵۲ شرکت‌کننده ایتالیایی و پرتغالی (۲۰-۲۷ ساله) انجام و چهار گروه (اضطراب در مورد ابهام و عدم اطمینان، راحتی همراه با ابهام و عدم اطمینان، تفکر سیاه و سفید، تفکر انعطاف‌پذیر) شناسایی گردید.

نتایج نشان داد که رفاه مالی ذهنی تأثیر مثبت و بی ثباتی بر رفاه ذهنی، در حالی که تأثیر مثبت اما غیر ثابت در رفاه روانشناختی دارد.

هرواتی و همکاران (۲۰۲۰) به بررسی تأثیر کیفیت یادگیری مالی و وضعیت اقتصادی والدین بر خودکارآمدی مالی دانشجویان حسابداری کارشناسی با سواد مالی پرداختند. نمونه پژوهش با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی هدفمند که شامل دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد حسابداری (ترم های چهارم و ششم) به تعداد ۵۱۸ نفر انجام گردید. نتایج نشان داد که کیفیت یادگیری مالی و وضعیت اقتصادی و اجتماعی هیچ تأثیر مستقیمی بر خودکارآمدی مالی ندارد، اما سواد مالی مستقیماً بر خودکارآمدی مالی تأثیر دارد. علاوه بر این، سواد مالی قادر به ایجاد واسطه روابط کیفیت یادگیری و وضعیت اقتصادی و اجتماعی با خودکارآمدی مالی و کیفیت یادگیری مالی تأثیر معنی داری بر سواد مالی دارد.

کونتز و همکاران (۲۰۱۹) به بررسی آموزش ویدئویی آنلاین بر سواد مالی ۲۴۴ دانشجو از دانشجویان کسب و کار پرداختند. نیمی از دانش آموزان آموزش ویدیویی را تماشا می کردند، در حالی که نیمی دیگر اینگونه نبودند. این فیلم ها شامل ۶۷ دقیقه سخنرانی های بود که دانشجویان می توانند به راحتی بارگیری آن را رایگان انجام دهند. نتایج نشان داد که آموزش ویدئویی آنلاین در افزایش سواد مالی موفق تر از گذراندن دوره مالی می باشد.

با توجه به موارد پیش گفته و اهمیت فزاینده مباحث مرتبط با سواد مالی و تأثیر شگرف آن بر رفاه مالی و پس انداز افراد و خانوارها، متأسفانه این موضوع تابحال در کشور بطور جدی مورد توجه قرار نگرفته است. این پژوهش نشان خواهد داد که جهت گیری اخلاقی می تواند انتقال موفقیتی از حوزه آموزش به حوزه مالی شخصی داشته باشد. مسائل اخلاقی و نگرش افراد در تحقیق حاضر از مواردی است که در تحقیقات دیگران لحاظ نشده و همچنین اکثر تحقیق های انجام شده در حوزه دانش مالی و رفتارهای مالی الگو گرفته شده از مقاله های لاتین که متأثر از فرهنگ و ویژگی های جامعه آنها بوده انجام شده و بنابراین خلاء پژوهش در این زمینه با رویکرد عوامل مالی و اقتصادی کاملاً محسوس است. همچنین بر اساس بررسی پیشینه تحقیقات داخلی و خارجی، تاکنون تحقیقی به واکاوی موضوع تحقیق نپرداخته است که این مورد، هم در جهت مطالعه ادبیات پژوهش و توضیح این مفاهیم و هم در بررسی تأثیر این متغیرها، از نوآوری های این پژوهش محسوب می شود.

۴- مبانی نظری و تدوین فرضیه ها

سواد مالی به عنوان توانایی فرد در برنامه ریزی امور مالی، برنامه ریزی برای بدهی و بازنشستگی و حفظ ثروت تعریف شده است. سواد مالی را می توان به عنوان آشنایی با برخی اصطلاحات و مفاهیم اساسی مالی تعریف کرد که برای عملکرد روزانه در یک جامعه لازم است (اتکینسون و مسی، ۲۰۱۲؛ گاتر و همکاران، ۲۰۱۶). مطالعات متعددی اثبات کرده اند که سواد مالی تأثیر چشمگیری در نگرش مالی افراد دارد. شیم و همکاران (۲۰۰۹) نشان دادند که بین سطح سواد مالی بالاتر و نگرش مثبت مالی رابطه مثبت وجود دارد.

مطالعات موجود در ادبیات همچنین نشان داد که سطح دانش مالی بر رفتارهای مالی مانند بودجه ریزی، پس انداز یا پرداخت به موقع تأثیر دارد. سواد مالی موجب انباشت ثروت و مدیریت مؤثر بدهی برای افراد می شود. علاوه بر این، سواد مالی بالا می تواند افراد را قادر به تصمیم گیری های پیچیده مالی و ترویج پس انداز کند. بهبود سواد مالی منجر به افزایش پس انداز، بودجه ریزی، بهبود برنامه ریزی مالی و استفاده هوشمندانه از کارتهای اعتباری می شود (وان، ۲۰۱۷). علاوه بر این، تحقیقات نشان می دهد تفاوت های جمعیت شناختی بر سطح سواد مالی مؤثر است. لوساردی و توفانو (۲۰۱۵) رابطه بین سواد مالی و ویژگی های جمعیت شناختی دانشجویان دانشگاه در هفت بازار اروپا را بررسی کردند. آنها از وجود سطح متوسط سواد مالی در امور مالی شخصی خبر دادند. یافته جالب دیگر بیان می کند که دانشجویان پسر، دانشجویانی که در خانه های اجاره ای زندگی می کنند، دانشجویانی که والدین آنها درآمد ماهانه بالایی دارند، و کسانی که قبلاً دوره های مالی را پشت سر گذاشته اند، در امور مالی شخصی دانش بیشتری دارند. آموزش سواد مالی در بهبود رفتار پس انداز بسیار مهم است با این حال، شواهد کمتری در دسترس است تا نشان دهد سواد مالی تأثیر مثبتی بر رفاه مالی افراد دارد. نتمایر و همکاران (۲۰۱۷) دریافتند که سواد مالی تأثیر منفی بر رفاه مالی مورد انتظار آینده دارد. بنابراین، درک دقیق تری از رابطه بین این سازه ها لازم است. در رابطه با بحث فوق این فرضیه تدوین می گردد:

فرضیه اول: سواد مالی بر رفاه مالی افراد تأثیر مثبتی دارد.

یاماوچی و تمپلر (۱۹۸۲) نگرشی را نسبت به مقیاس پول ابداع کردند، که در آن عامل "نگه داشتن زمان" رفتارهایی را با هدف آینده، که نیاز به آمادگی برنامه ریزی دارند" نشان می دهد. این تعریف منعکس کننده اولویت افراد است که به سمت استقلال مالی حرکت می کنند و برای مقابله با عدم قطعیت های مالی در آینده آماده می شوند (ژیائو و همکاران، ۲۰۰۹). شیم و همکاران (۲۰۰۹) نتیجه گرفتند که هنجارهای ذهنی و نگرش های مالی در همه ابعاد رفاه مالی بسیار مهم هستند. نگرش به پول به عنوان تعیین کننده انتخاب شد زیرا توسعه نگرش پس انداز و پیگیری می تواند بر رفاه مالی افراد تأثیر بگذارد. افراد با نگرش مثبت به پول، از دارای رفاه مالی مورد انتظار بالاتر هستند زیرا رفتارهای پس انداز و مدیریت هزینه را در پی دارند. مطالعات قبلی نشان دادند که نگرش مالی، یعنی ترجیحات یا تمایل آنها به مسائل مربوط به امور مالی شخصی، به طور قابل توجهی با رفتارهای مالی مرتبط است (اتکینسون و مسی، ۲۰۱۲). یورگنسن و ساولا (۲۰۱۰) نشان دادند که دانشجویان با نگرش مثبت بیشتری درگیر روش های مثبت مالی شخصی و رفتارهایی مانند پس انداز یا بودجه هستند. این ارتباط مثبت بین نگرش مالی و رفتارهای مالی نیز توسط شیم و همکاران تأیید شد. بنابراین، فرضیه بعدی این گونه ارائه می شود:

فرضیه دوم: نگرش به پول بر رفاه مالی افراد تأثیر مثبتی دارد.

ترجیحات زمانی، ترجیحات افراد را برای ابزار فوری به جای ابزارهای معوق نشان می دهد. کسانی که ابزار فوری را به جای ابزارهای معوق، ترجیح می دهند، افرادی با تعصب در نظر گرفته می شوند. از آنجا که آنها کمتر به آینده نگران هستند عواقب و رضایت فوری را نسبت به آینده انتخاب می کند، در کل بی تاب و ناپسند به حساب می آیند (هاستینگز و میچل، ۲۰۱۱). مایر و اسپرنگر (۲۰۰۸) دریافتند که افراد نگران مسائل مالی تمایل بیشتری به شرکت در برنامه های آموزش مالی دارند. اخلاق پول به عنوان معیار نگرش به پول تعریف می شود، که نشان دهنده اهمیت به پول است. براساس الگوی نگرش آجنز و فیشبین (۱۹۷۷)، سه بعد مشخص از نگرش به پول ارائه شده است که جنبه های عاطفی، شناختی و رفتاری را نشان می دهد. مؤلفه عاطفی مربوط به درک فرد از پول به عنوان خوب یا مهم و ارزشمند، جذاب یا بی فایده است. مؤلفه شناختی نشانگر ارتباط نمادین بین پول و دستیابی، احترام و قدرت است. این مؤلفه که به عنوان فاکتور موفقیت نامیده می شود نشان می دهد که مردم پول را نشانه موفقیت می دانند. مؤلفه رفتاری مربوط به فعالیت های مرتبط با پول مانند بودجه ریزی است (تانگ، ۱۹۹۵؛ میچل و میکِل، ۱۹۹۹). اخلاق مالی مفهومی است که به طور کلی پذیرفته می شود تأثیر بسزایی در رفتارهای افراد در حوزه های مختلف داشته باشد. این رابطه همچنین در جنبه های مختلف رفتارهای مالی در نمونه هایی از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه نشان داده شده است. کیم (۲۰۰۳) نشان داد که نگرش به پول پیش بینی کننده اهمیت عادات هزینه است. داوولینگ و همکاران (۲۰۰۹) نقش مهم نگرش پول را در برآورد مشکلات مالی در افراد نشان دادند. همچنین رابطه اخلاق پول و رفتار کارت اعتباری توسط نورولیتیس و همکاران (۲۰۰۶) تأیید شد. در مطالعات قبلی رابطه معناداری بین مؤلفه تأثیرگذار اخلاق مالی و رفتارهای مالی وجود دارد. به عنوان مثال، سون و همکاران (۲۰۱۲) نشان دادند کسانی که پول را "خوب" می دانند از نظر مالی مسئولیت بیشتری نسبت به کسانی که پول را "شر" می دانند، دارند. با توجه به مؤلفه شناختی ساختار اخلاق مالی، مطالعات متعددی نشان داده شده است که کسانی که پول را به عنوان سمبل قدرت و پرستیژ در نظر می گرفتند بیشتر تمایل داشتند که در رفتار اجباری خرید مشغول شوند. بر اساس این موارد، فرضیه زیر پیشنهاد می شود:

فرضیه سوم: سواد مالی و نگرش نسبت به پول با نقش میانجی اخلاق مالی بر رفاه مالی تأثیر دارد.

۵- روش پژوهش

این پژوهش از نوع تجربی در حوزه پژوهش های اثباتی حسابداری می باشد. از آنجایی که نتایج حاصل از این پژوهش می تواند در فرآیند تصمیم گیری استفاده شود، این پژوهش از لحاظ هدف تحقیق، کاربردی است. از نظر گردآوری داده ها، نوع پژوهش پیمایشی و از نظر تجزیه و تحلیل نیز پژوهش از نوع توصیفی - همبستگی می باشد. با توجه به تحقیقات قبلی، این مطالعه بررسی می کند که چگونه سواد مالی و نگرش نسبت به پول با نقش میانجی اخلاق مالی بر رفاه مالی تأثیر گذار است. در این تحقیق متغیرهای مستقل و تأثیر گذار شامل

سواد مالی و نگرش نسبت به پول، متغیر وابسته رفاه مالی، متغیر میانجی اخلاق مالی است. با توجه به روش تحقیق یعنی نظرخواهی در قالب پرسشنامه، تحلیل عاملی تاییدی، تحلیل مسیر و مطالعه ی داده های گردآوری شده، برای آزمون فرضیه های تحقیق از آمار توصیفی و آزمون های مربوط استفاده خواهد گرفت. جامعه مورد بررسی در این پژوهش شامل مدیران، کارشناسان، دانشجویان و افراد عادی که ساکن شهر تهران و در قلمرو زمانی سال ۱۴۰۰ می باشند و تعداد اعضای نمونه در این پژوهش در بخش کمی آن برای تعمیم پذیری بیشتر با جامعه مورد مطالعه از فرمول کوکران برای جامعه نامحدود استفاده که با محاسبات انجام شده حداقل نمونه لازم ۳۸۴ نفر می باشد.

این مطالعه با هدف اعتبارسنجی متغیرهای سواد مالی، نگرش نسبت به پول، اخلاق مالی، رفاه مالی در بین مدیران، کارشناسان، دانشجویان و افراد عادی که ساکن شهر تهران انجام گردیده و جهت اندازه گیری متغیرهای سواد مالی و نگرش نسبت به پول به پیروی از تحقیق آیدین و شلوک (۲۰۱۹)، سوالات مربوط به متغیر اخلاق مالی خود ساخته بوده و سنجش و اندازه گیری متغیر رفاه مالی برگرفته از تحقیق اوتکارش و همکاران (۲۰۲۰) پیشنهاد شده و نحوه اندازه گیری هر یک از متغیرهای تحقیق در جدول (۱) ارائه گردیده است:

جدول ۱- متغیرهای تحقیق

متغیر	شرح / عنوان
مستقل (سواد مالی)	با استفاده از ۷ نشانگر در پرسشنامه (سوالات ۱ تا ۷) و در یک پيوستار پنج و ۴ درجه ای از به جواب تستی سنجش و اندازه گیری شده است.
مستقل (نگرش نسبت به پول)	با استفاده از ۹ نشانگر در پرسشنامه (سوالات ۸ تا ۱۶) و در یک پيوستار پنج درجه ای لیکرت به صورت کاملاً مخالفم و کاملاً موافقم سنجش و اندازه گیری شده است.
میانجی (اخلاق مالی)	با استفاده از ۹ نشانگر در پرسشنامه (سوالات ۱۷ تا ۲۵) و در یک پيوستار پنج درجه ای لیکرت به صورت کاملاً مخالفم و کاملاً موافقم سنجش و اندازه گیری شده است.
وابسته (رفاه مالی)	با استفاده از ۱۴ نشانگر در پرسشنامه (سوالات ۲۶ تا ۳۹) و در یک پيوستار پنج درجه ای لیکرت به صورت خیلی کم و خیلی زیاد سنجش و اندازه گیری شده است.

منبع: یافته‌های پژوهشگر

۶- تجزیه و تحلیل و نتایج پژوهش

به منظور ارزیابی متغیرهای تحقیق، با مطالعه کتب و با مشورت اساتید راهنما، پرسشنامه طراحی گردید. که در جدول ذیل اطلاعات توزیع و جمع آوری پرسشنامه آمده است و ویژگی های پاسخ دهندگان براساس سولات بخش اول پرسشنامه در ادامه تشریح می گردد.

جدول ۲- توزیع و جمع آوری پرسشنامه

تعداد	شرح
۷۵	پرسشنامه های توزیعی (حضوری)
۳۴۹	تعداد ایمیل ارسال شده
۲۶	پرسشنامه ناقص و حذف شده
۳۹۸	جمع کل پرسشنامه تجزیه و تحلیل شده نهائی

منبع: یافته های پژوهشگر

در تحقیق حاضر داده های جمع آوری شده با تعداد ۳۹۸ پرسشنامه، توسط نرم افزار پی ال اس شماره ۳ مورد تحلیل عاملی قرار گرفت. در این تحقیق جمع آوری پرسشنامه هم به صورت تحت وب (سایت اختصاصی پرسشنامه) و اطلاع رسانی از طریق ایمیل و به صورت توزیع حضوری بوده است.

جدول ۳- متغیرهای جمعیت شناختی

متغیر	معیار	فراوانی مطلق	درصد فراوانی	جمع
جنسیت	زن	۱۴۴	۳۶.۲	۳۹۸
	مرد	۲۵۴	۶۳.۸	
سن	۱۸ تا ۲۴ سال	۲۴	۶	
	۲۵ تا ۳۴ سال	۱۳۵	۳۳.۹	
	۳۵ تا ۴۴ سال	۱۲۸	۳۲.۲	
	۴۵ تا ۵۴ سال	۷۳	۱۸.۳	
	بالتر از ۵۵ سال	۳۸	۹.۵	
	دبیرستان	۸	۲	
تحصیلات	کارشناسی	۱۲۶	۳۱.۷	
	تحصیلات تکمیلی	۲۶۴	۶۶.۳	
	مجرد	۲۸۶	۷۱.۹	
وضعیت تاهل	متاهل	۹۹	۲۴.۹	
	طلاق یا جدا	۱۳	۳.۲	

متغیر	معیار	فراوانی مطلق	درصد فراوانی	جمع
میزان درآمد ماهیانه	بدون درآمد	۱	۰.۳	
	کمتر از ۱۰ میلیون ریال	۹۹	۲۴.۹	
	بین ۱۰ تا ۳۰ میلیون ریال	۱۱۸	۲۹.۶	
	بین ۳۰ تا ۵۰ میلیون ریال	۲۴	۶	
	بالاتر از ۵۰ میلیون ریال	۱۵۶	۳۹.۲	
تعداد فرزندان	بدون فرزند	۱۷۴	۴۳.۷	
	کمتر از ۳ فرزند	۲۱۴	۵۳.۸	
	بیشتر از ۳ فرزند	۱۰	۲.۵	
	گیلک	۳۷	۹.۳	
قومیت	ترک	۶۶	۱۶.۶	
	کرد	۳۵	۸.۸	
	لر	۲۱	۵.۳	
	سایر	۲۳۹	۶۰.۱	
	بیکار	۲۰	۵	
وضعیت شغلی	خویش فرما	۴۷	۱۱.۸	
	کارمند	۳۰۷	۷۷.۱	
	بازنشسته	۲۴	۶	

منبع: یافته‌های پژوهشگر

با توجه به جدول (۳)، ۲۵۴ نفر از پاسخ دهندگان دارای جنسیت مرد و ۱۴۴ نفر دارای جنسیت زن بودند. از لحاظ درصد، بین ۱۸ تا ۲۴ سال با ۶ درصد کمترین و بین ۲۵ تا ۳۴ سال بیشترین درصد پاسخ دهندگان از لحاظ سن را تشکیل دادند. ۲۸۶ نفر از پاسخ دهندگان متاهل، ۹۹ نفر مجرد و ۱۳ نفر نیز جدا یا مطلقه بودند. ۱۷۴ نفر در بدون فرزند، ۲۱۴ نفر کمتر از ۳ فرزند و ۱۰ نفر بیشتر از ۳ فرزند داشتند. همچنین از نظر درآمدی ۳۹.۲ درصد دارای درآمدی بالاتر از ۵۰ میلیون را داشتند. از لحاظ تحصیلات، ۲ درصد از افراد پاسخ دهنده، دبیرستانی و ۳۱.۷ درصد، کارشناسی و ۶۶.۳ درصد دارای تحصیلات تکمیلی بودند. ۲۰ نفر بیکار، ۴۷ نفر خویش فرما، ۳۰۷ نفر کارمند و ۲۴ نفر از پاسخ گویان بازنشسته بودند. از نظر قومیت نیز ۳۷ نفر گیلک، ۶۶ نفر ترک، ۳۵ نفر کرد، ۲۱ نفر لر و ۲۳۹ نفر از سایر اقوام بودند. به منظور بررسی پایداری پرسشنامه از آلفای کرونباخ برای هر یک از متغیرهای پرسشنامه محاسبه گردیده است. ضریب کل آلفای کرونباخ در این تحقیق ۷۹.۷ درصد می باشد که نشان می دهد پرسشنامه از قابلیت اعتماد بالایی برخوردار است. در جدول (۴) آلفاکرونباخ هر یک از متغیرها براساس پرسشنامه تحقیق نشان داده شده است:

جدول ۴- پایایی و روایی متغیرهای تحقیق

شاخص	سواد مالی	نگرش نسبت به پول	اخلاق مالی	رفاه مالی	کل ابزار
آلفای کرونباخ (درصد)	۷۹.۴	۷۸.۸	۷۹.۴	۷۷.۱	۷۹.۷
پایایی ترکیبی	۷۷.۲	۶۲.۶	۸۴.۶	۷۶.۵	-
روایی همگرا	۶۳.۲	۴۴.۷	۶۴.۷	۳۶.۶	-

منبع: یافته های پژوهشگر

در صورتی که مقدار پایایی ترکیبی برای هر سازه بالای ۰.۷ شود، نشان از پایداری درونی مناسب برای مدل های اندازه گیری و مقدار کمتر از ۰.۶ عدم وجود پایایی را نشان می دهد. در مورد روایی همگرا، مقدار بحرانی ۰.۵ است؛ بدین معنی که مقدار روایی همگرا بالای ۰.۵ روایی همگرای قابل قبول را نشان می دهند نتایج جدول (۴) مقدار پایایی ترکیبی برای اکثر سازه های مورد مطالعه بالاتر از حد قابل قبول (۰.۶) می باشد. همچنین می توان نتیجه گرفت که اکثر سازه های تحقیق بیشتر از ۰.۵ شده و نشان دهنده روایی همگرا بالا می باشد. نخستین مرحله در هر تحلیل آماری و تجزیه و تحلیل اطلاعات، محاسبه ی شاخص های توصیفی می باشد. بنابراین برای ورود به مرحله ی تجزیه و تحلیل اطلاعات، آماره ی توصیفی داده ها که شامل شاخص های مرکزی، پراکندگی و انحراف از قرینگی بوده که نتایج در جدول (۵) درج شده است.

جدول ۵- آمار توصیفی داده های پژوهش

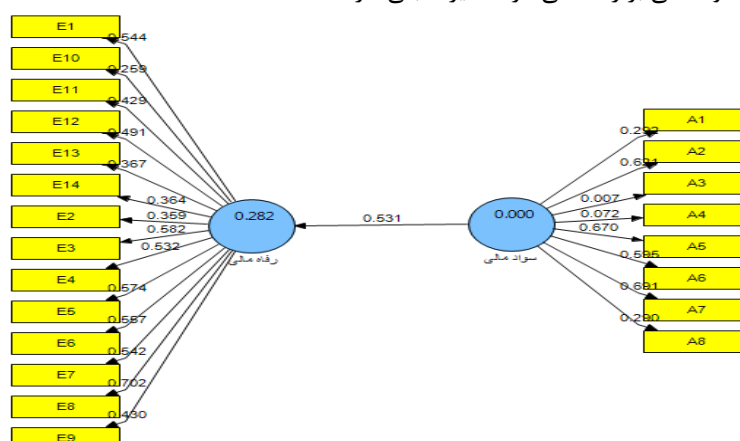
متغیر	میانگین	کمینه	بیشینه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
سواد مالی	۲.۶۵	۱.۶۳	۴.۲۵	۰.۴۹۳۷	۰.۶۱۰	۰.۵۷۱
نگرش نسبت به پول	۳.۹۷	۲.۸۹	۵	۰.۴۷۰۲	۰.۰۰۱	-۰.۲۳۲
اخلاق مالی	۳.۷۵	۲.۳۳	۴.۸۹	۰.۴۲۶۸	-۰.۳۶۱	۱.۳۷۵
رفاه مالی	۲.۰۴	۱.۲۹	۳.۱۴	۰.۳۰۸۹	۰.۶۱۸	۱.۴۲۵

منبع: یافته های پژوهشگر

جدول (۵) نتایج آمار توصیفی داده های پژوهش نشان می دهد، بعنوان نمونه میانگین امتیاز متغیر سواد مالی از نظر نمونه مورد بررسی ۲.۶۵ است به عبارتی پاسخ دهندگان با تاثیر بعد سواد مالی بر رفاه مالی موافق نیستند. انحراف معیار ۰.۴۹۳۷ می باشد همچنین کمترین امتیاز مربوط به متغیر سواد مالی معادل ۱.۶۳ و بیشترین امتیاز معادل ۴.۲۵ می باشد. از سوی دیگر مقدار چولگی مشاهده شده برابر ۰.۶۱۰ و مقدار کشیدگی آن ۰.۵۷۱ است و در بازه (۲، -۲) قرار دارد؛ این نشان می دهد توزیع متغیر از کشیدگی نرمال برخوردار است. داده های آماری پس از جمع آوری پرسشنامه ها به همراه اطلاعات عمومی از طریق نرم افزار پاسخ های داده شده مورد آزمون و بررسی قرار گرفت. مبنای تایید و رد فرضیه ها مقایسه کمیت t با $1/96$ (سطح متناظر با

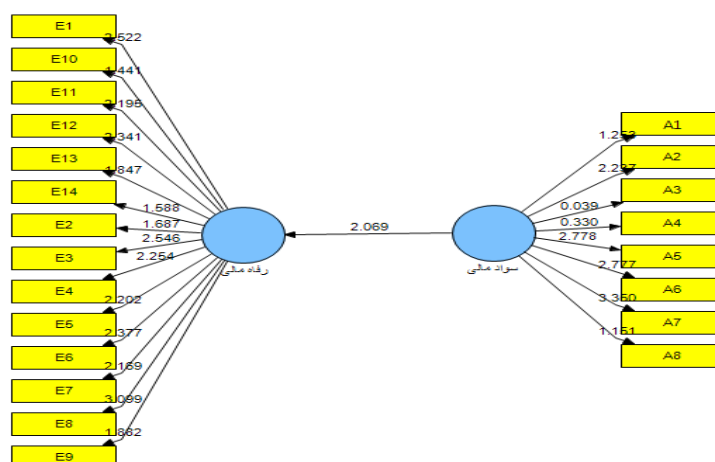
توزیع نرمال استاندارد با $\alpha = 5\%$ می باشد. بنابراین به ازای مقادیر بزرگتر از $1/96$ فرضیه تایید خواهد شد و برای مقادیر کمتر از آن فرضیه رد می شود. بدین منظور داده های گرد آوری شده از نمونه مورد بررسی در سطح معناداری 0.05 به قرار زیر است:

فرضیه اول: سواد مالی بر رفاه مالی افراد تأثیر مثبتی دارد.

نمودار ۱- تحلیل عاملی تاییدی در حالت استاندارد فرضیه اول

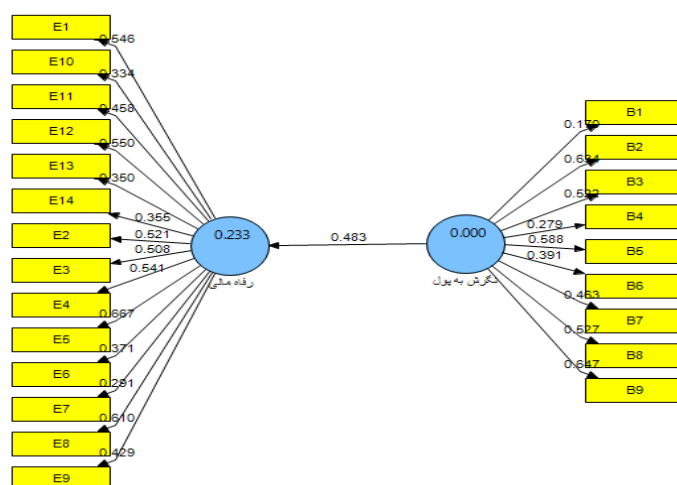
منبع: یافته های پژوهشگر

نمودار ۲- تحلیل عاملی تاییدی در حالت معناداری فرضیه اول

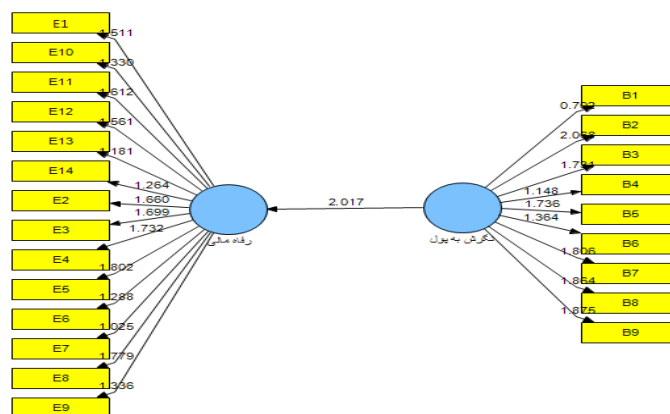
منبع: یافته های پژوهشگر

براساس نمودارهای (۱) و (۲) و انجام محاسبات و نیز پس از بررسی نتایج حاصل از مدل ساختاری ضریب استاندارد معادل ۰.۵۳۱ تخمین زده شده که دارای مقدار t بالای ۱.۹۶ است (یعنی ۲۰.۶۹). لذا این فرضیه تایید می گردد. از این رو، سواد مالی بر رفاه مالی افراد تأثیر مثبتی دارد.

نمودار ۳- تحلیل عاملی تاییدی در حالت استاندارد فرضیه دوم

منبع: یافته های پژوهشگر

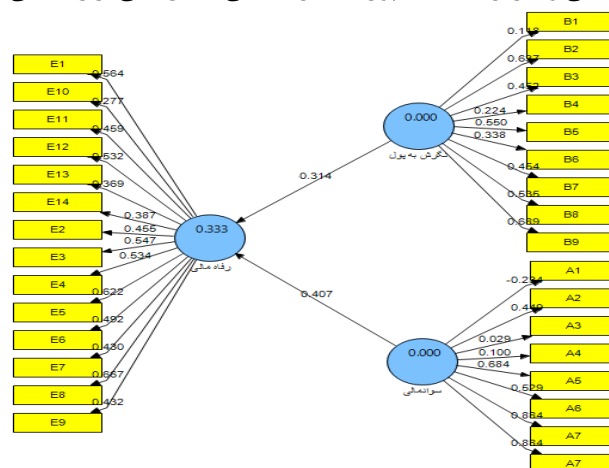

نمودار ۴- تحلیل عاملی تاییدی در حالت معناداری فرضیه دوم

منبع: یافته های پژوهشگر

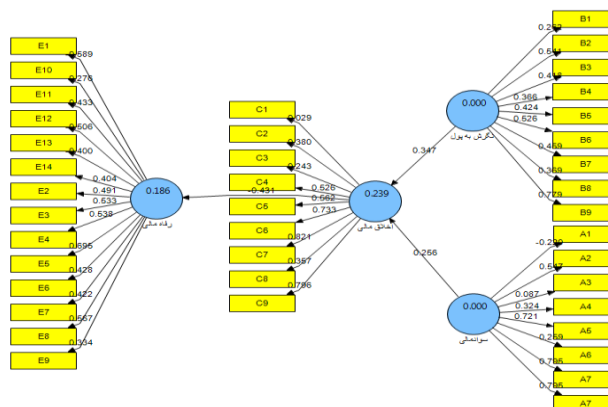
براساس نمودارهای (۳) و (۴) و انجام محاسبات و نیز پس از بررسی نتایج حاصل از مدل ساختاری ضریب استاندارد معادل ۰.۴۸۳ تخمین زده شده که دارای مقدار t بالای ۱.۹۶ است (یعنی ۲.۰۱۷). لذا این فرضیه تایید می گردد. از این رو، نگرش به پول بر رفاه مالی افراد تأثیر مثبتی دارد.

فرضیه سوم: سواد مالی و نگرش نسبت به پول با نقش میانجی اخلاق مالی بر رفاه مالی تأثیر دارد.

نمودار ۵- تحلیل عاملی تاییدی در حالت استاندارد فرضیه سوم

منبع: یافته های پژوهشگر

نمودار ۶- تحلیل عاملی تاییدی در حالت معناداری فرضیه سوم

منبع: یافته های پژوهشگر

براساس نمودارهای (۵) و (۶) و انجام محاسبات و نیز پس از بررسی نتایج حاصل از مدل ساختاری ضرایب استاندارد سواد مالی و نگرش نسبت به پول بر رفاه مالی معادل ۰.۴۰۷ و ۰.۳۱۴ و همچنین ضرایب استاندارد سواد مالی و نگرش نسبت به پول با نقش میانجی اخلاق مالی بر رفاه مالی معادل ۰.۲۵۶ و ۰.۳۴۷ تخمین زده شده که نشان می دهد متغیر اخلاق مالی اثرگذار بین رابطه سواد مالی و نگرش نسبت به پول بر رفاه مالی است. همچنین مقادیر t بالای ۱.۹۶ است، لذا این فرضیه تایید می گردد. از این رو، سواد مالی و نگرش نسبت به پول با نقش میانجی اخلاق مالی بر رفاه مالی تأثیر دارد.

۶- بحث و نتیجه گیری

تحقیق حاضر با هدف بررسی تأثیر سواد مالی و نگرش نسبت به پول نقش میانجی اخلاق مالی بر رفاه مالی انجام شد. نظرسنجی از ۳۹۸ مدیران، کارشناسان، دانشجویان و افراد عادی ساکن شهر تهران با استفاده از پرسشنامه انجام گردید. نتایج تحقیق حاکی از آن بود که سواد مالی و نگرش نسبت به پول تأثیر مثبتی بر رفاه مالی دارد. به احتمال زیاد نگرش مثبت نسبت به پس انداز و پیگیری هزینه ها نشان می دهد که منجر به بهبود رفاه مالی مورد انتظار می شود. نگاه مثبت به رفاه مالی ممکن است استرس را کاهش دهد، زیرا تحقیقات نشان می دهد که رفاه مالی می تواند بر رشد تحصیلی، شخصی و اجتماعی افراد تأثیر بگذارد. علاوه بر این، ایجاد نگرش مثبت نسبت به پول که شامل ایجاد عادت پس انداز، پیگیری هزینه ها و محتاط بودن با پول است، پیش بینی کننده قوی رفاه مالی است. این مطالعه با برجسته کردن اهمیت نگرش به پول برای بهبود رفاه مالی به ادبیات موجود کمک می کند.

جنبه دیگر تحقیق، بررسی تأثیر سواد مالی بر رفاه مالی بود. نتایج توصیفی حاکی از آن بود که افراد از سطح سواد مالی پایین تر از متوسط (۲.۶۵) برخوردار بودند. تقریباً کمتر از متوسط، پاسخ دهندگان نتوانستند به سؤالات مربوط به تورم، ریسک، بازده و محصول مالی اساسی مانند صندوق های سرمایه گذاری مشترک، سهام و اوراق پاسخ دهند. سطوح دانش مالی در میان افراد پایین است. بنابراین، بهبود سواد مالی افراد برای ایجاد رفتارهای مالی مثبت ضروری و ادبیات رفتار مالی بر اهمیت سواد مالی در ارتقای رفتار مالی مثبت و رفاه مالی تأکید کرده است.

با توجه به فرضیه تأثیر سواد مالی و نگرش نسبت به پول با نقش میانجی اخلاق مالی بر رفاه مالی، روابط متقابل بین سواد مالی، نگرش و رفتار عمدتاً با مدل مفهومی ما سازگار است. یعنی افراد با سطح سواد مالی بالاتر و مطلوب تر نگرش های مالی تمایل به نشان دادن اخلاق و رفتارهای مالی مطلوب تری دارند. بنابراین، سیاست گذاران و مؤسسات آموزشی ممکن است برنامه هایی را توسعه دهند که برای ارتقای سطح دانش و پرورش نگرش های مالی مثبت باشد. این برنامه ها، در قالب دوره ها و سمینارهای پایه، ممکن است در بهبود سلامت مالی افراد مؤثر باشند. نتایج این تحقیق با تحقیقات فان و همکاران (۲۰۲۱)، ایانلو و همکاران (۲۰۲۱)،

ارگان (۲۰۱۸)، نتمایر و همکاران (۲۰۱۷)، لوساردی و همکاران (۲۰۱۰)، طوطیان اصفهانی و همکاران (۱۴۰۰)، معین الدین و همکاران (۱۳۹۹) و میر محمدی و شاکریان (۱۳۹۸) هم راستا می باشد. تحقیق حاضر پیامدهای مهمی برای مؤسسات دانشگاهی و مالی و همچنین برای سیاست گذاران دارد. سیاستگذاران می توانند برنامه ها و مداخلاتی را ایجاد کنند که افراد را تشویق کند در مورد مسائل مالی مانند اهمیت پس انداز، درآمد خانواده، رفتار خرج کردن و محصولات مالی گفتگو کنند. این بحث ها می تواند رفاه مالی را ارتقا دهد. علاوه بر تاکید روزافزون بر ارتقای سواد مالی می تواند در شکل دادن به رفاه مالی افراد موثر باشد. این تحقیق همچنین نقش مهم نگرش به پول را در توسعه رفاه مالی برجسته می کند. بنابراین، پیشنهاد می شود که سیاست گذاران باید بر توسعه نگرش نسبت به پول از طریق ارتباط مؤثر با برجسته کردن مزایای پس انداز پول، ردیابی هزینه ها تمرکز کنند. علاوه بر این، مؤسسات دانشگاهی باید بر ایجاد یک مکانیسم حمایتی برای افراد تمرکز کنند. ارائه مشاوره و راهنمایی برای افراد می تواند به آنها کمک کند تا رفاه کلی خود را بهبود بخشند. علاوه بر این، دوره ای در مورد مدیریت امور مالی ممکن است به بهبود سواد مالی افراد کمک و آنها بتوانند امور مالی شخصی خود را به روشی بهتر مدیریت کنند.

یکی از محدودیت های پژوهش، تکیه بر نمونه برای انجام مطالعه بود. مطالعات آینده می تواند از روش های نمونه گیری قوی تری استفاده کند و مطالعاتی را در مناطق مختلف انجام دهد. محدودیت دیگر این مطالعه عدم دسترسی بیشتر به پاسخ دهندگان در دوران بیماری همه گیر کرونا بود. تحقیقات آینده می تواند به بررسی تأثیر نسبی سواد عینی و سواد ذهنی بر رفاه مالی و بررسی رفاه مالی افراد در اقتصادهای در حال توسعه به طور خاص با بررسی عوامل مرتبط با شخصیت و آموزش مالی مؤثر بر رفاه مالی عینی و ذهنی باشد.

فهرست منابع

احمدزاده، زاهد، یعقوب نژاد، احمد. (۱۴۰۱). تأثیر درک حسابرسان از فرهنگ اخلاقی حاکم در مؤسسات بر ارزشهای حرفهای در مؤسسات حسابرسی. پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۴ (۵۵)، ۲۳-۴۰.

طوطیان اصفهانی، صدیقه، اسلامی مفیدآبادی، حسین، برخوردار، الهه. (۱۴۰۰). بررسی رابطه بین راهبردهای خود کنترلی، سواد مالی مدیران و کیفیت تصمیم گیری در مسائل مالی فرایند زنجیره تأمین (مورد مطالعه: شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران). مدیریت عملیات، دوره ۱، شماره ۱، ص ۹۱-۱۳۱.

عارف منش، زهره، رامشه، منیژه، شکوهی، حامد. (۱۴۰۱). رابطه بین مدیریت ریسک سازمانی و عملکرد شرکت با نقش مزیت رقابتی و سواد مالی. پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۴ (۵۴)، ۷۹-۱۰۰.

- فاضلی، نقی، نیاکان، رعنا. (۱۴۰۰). بررسی رابطه بین حضورمدیران زن و سواد مالی آنها در پیشگیری از مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران . مطالعات حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۰، شماره ۳۷، ص ص ۵۹ - ۷۲.
- فرخ، سعید، جهانشاد، آزیتا. (۱۴۰۱). خود شیفتگی مدیران، انتخاب سبک‌های رهبری در حسابداری. پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۴(۵۶)، ۲۲۱-۲۴۲.
- قادر ری رهی، مجید، خندان علمداری، صابر. (۱۳۹۹). ارائه چارچوبی برای استقرار و توسعه نظام پیوسته سواد مالی از طریق سنجش سواد مالی در مدارس متوسطه تهران. فصلنامه علمی کارافن، دوره ۱۷، شماره ۳، ص ص ۲۵۵ - ۲۷۱.
- معین الدین، محمود، کاظمی علی آباد، مصطفی، حیرانی، فروغ. (۱۳۹۹). خود کنترلی، سواد مالی، و بیش بدهی مصرف کنندگان (مطالعه موردی کارکنان مجتمع صنایع لاستیک یزد. دانش سرمایه‌گذاری. دوره ۹، شماره ۳۳، ص ص ۳۵۱ - ۳۷۱.
- معین الدین، محمود، ابوسعیدی، مینا، حیرانی، فروغ. (۱۴۰۰). شناسایی مؤلفه های مؤثر در شکل گیری سواد مالی مدیران شرکت ها با استفاده از رویکرد پدیدارشناسی. دانش سرمایه‌گذاری. دوره ۱۰، شماره ۳۷، ص ص ۲۵۵ - ۲۷۲.
- میرمحمدی صدرآبادی، محمد، شاکریان، حامد. (۱۳۹۸). بررسی نقش سواد مالی و دانش مالی در تصمیم گیری سرمایه‌گذاران جهت سرمایه‌گذاری. مدیریت کسب و کار، دوره ۱۱، شماره ۴۳، ص ص ۳۱۱ - ۳۳۵.

- Altug, S. and Firat, M.C. (2018), "Borrowing constraints and saving in Turkey", Central Bank Review, Vol. 18 No. 1, pp. 1-11.
- Ajzen, I. and Fishbein, M. (1977), "Attitude-behavior relations: a theoretical analysis and review of empirical research", Psychological Bulletin, Vol. 84 No. 5, pp. 888-918.
- Aragon, George A. 2014. *Financial Ethics: A Positivist Analysis*. New York: Oxford University Press.
- Atkinson, A. and Messy, F. (2012), "Measuring financial literacy: results of the OECD/International Network on Financial Education (INFE) pilot study", OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions No. 15, OECD Publishing, Paris, available at: <http://dx.doi.org/10.1787/5k9csfs90fr4-en> (accessed August 15, 2018).
- Aydin, A.E. and Akben Selcuk, E. (2019), "An investigation of financial literacy, money ethics and time preferences among college students: A structural equation model", International Journal of Bank Marketing, Vol. 37 No. 3, pp. 880-900. <https://doi.org/10.1108/IJBM-05-2018-0120>
- Dowling, N.A., Corney, T. and Hoiles, L. (2009), "Financial management practices and money attitudes as determinants of financial problems and dissatisfaction in young male Australian workers", Journal of Financial Counseling and Planning, Vol. 20 No. 2, pp. 5-13.
- Duh, H. I. (2016). Childhood family experiences and young Generation Y money attitudes and materialism. *Personality and Individual Differences*, 95, 134-139. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.02.027>.

- Edwards, R., Allen, M. W., & Hayhoe, C. R. (2007). Financial attitudes and family communication about students' finances: The role of sex differences. *Communication Reports*, 20(2), 90–100. <https://doi.org/10.1080/08934210701643719>.
- Elliott William and Lewis Melinda (2015) Student Debt Effects on Financial Well-Being: Research and Policy Implications, *Journal of Economic Surveys*, 29(4) 614–636.
- Fan, L., Chatterjee, S. & Kim, J. (2021). An Integrated Framework of Young Adults' Subjective Well-Being: The Roles of Personality Traits, Financial Responsibility, Perceived Financial Capability, and Race. *J Fam Econ Iss* (2021). <https://doi.org/10.1007/s10834-021-09764-6>.
- Gale, William G. and Ruth Levine, "Financial Literacy: What Works? How could it be More Effective?" First Annual Conference of the Financial Literacy Research Consortium Washington, DC, October 2010), Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=2316933> (accessed February 7, 2014).
- Gutter, M., Copur, Z., 2011. Financial behaviors and financial well-being of college students: Evidence from a national survey. *Journal of Family and Economic Issues*, 32, 699-714.
- Hastings, J.S. and Mitchell, O.S. (2011), "How financial literacy and impatience shape retirement wealth and investment behaviors", No. w16740, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Herawati, N., Candiasa, I., Yadnyana, I. and Suharsono, N. (2020), "Factors that influence financial self-efficacy among accounting students in Bali", *Journal of International Education in Business*, Vol. 13 No. 1, pp. 21-36. <https://doi.org/10.1108/JIEB-02-2019-0010>.
- Iannello, P., Sorgente, A., Lanz, M. *et al.* Financial Well-Being and Its Relationship with Subjective and Psychological Well-Being Among Emerging Adults: Testing the Moderating Effect of Individual Differences. *J Happiness Stud* 22, 1385–1411 (2021). <https://doi.org/10.1007/s10902-020-00277-x>.
- Jorgensen, Bryce L. and Jyoti Savla. 2010. Financial Literacy of Young Adults: The Importance of Parental Socialization. *Family Relations*, 59 (4): 465–478. DOI: 10.1111/j.1741-3729.2010.00616.
- Kim, K. (2003), "Money attitudes and personal finance of college students", *Journal of Consumption Culture*, Vol. 6 No. 3, pp. 33-50.
- Kuntze, R., Wu, C., Wooldridge, B. and Whang, Y. (2019), "Improving financial literacy in college of business students: modernizing delivery tools", *International Journal of Bank Marketing*, Vol. 37 No. 4, pp. 976-990. <https://doi.org/10.1108/IJBM-03-2018-0080>.
- Lehman G. (2014). Moral will, accounting and the phonemes. *Critical Perspectives on Accounting*; 25(3): 210-216.
- Lone, U.M., Bhat, S.A. (2022). Impact of financial literacy on financial well-being: a mediational role of financial self-efficacy. *J Financ Serv Mark*. <https://doi.org/10.1057/s41264-022-00183-8>.
- Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2014). The economic importance of financial literacy: Theory and evidence. *Journal of economic literature*, 52(1), 5-44.
- Lusardi, Annamaria, Olivia S. Mitchell, and Vilsa Curto. 2010. Financial Literacy among the Young. *Journal of Consumer Affairs*, 44 (2): 358–380.
- Lusardi, A., & Tufano, P. (2015). Debt literacy, financial experiences, and overindebtedness. *Journal of Pension Economics and Finance*, 14(04), 332–368. <https://doi.org/10.1017/S1474747215000232>.

- Meier, S. and Sprenger, C.D. (2008), "Discounting financial literacy: time preferences and participation in financial education programs", Federal Reserve Bank of Boston, Public Policy Discussion Papers No. 07-5:1-25, Boston, MA.
- Mitchell, T.R. and Mickel, A.E. (1999), "The meaning of money: an individual-difference perspective", *Academy of Management Review*, Vol. 24 No. 3, pp. 568-578.
- Muthén, L. K., & Muthén, B. O. (1998–2010). *Mplus User's Guide*. Sixth Edition. Los Angeles, CA: Muthén & Muthén
- Netemeyer, R. G., Warmath, D., Fernandes, D., & Lynch Jr, J. G. (2017). How Am I Doing? Perceived Financial Well-Being, Its Potential Antecedents, and Its Relation to Overall Well-Being. *Journal of Consumer Research*, 45(1), 68-89.
- Norvilitis, J.M., Merwin, M.M., Osberg, T.M., Roehling, P.V., Young, P. and Kamas, M.M. (2006), "Personality factors, money attitudes, financial knowledge, and credit-card debt in college students", *Journal of Applied Social Psychology*, Vol. 36 No. 6, pp. 1395-1413.
38. Remund, David L. 2010. Financial literacy explicated: The case for a clearer definition in an increasingly complex economy. *Journal of Consumer Affairs* 44 (2): 276-95.
39. Roberts, J. A., & Jones, E. (2001). Money attitudes, credit card use, and compulsive buying among American college students. *Journal of Consumer Affairs*, 35(2), 213–240. <https://doi.org/10.1111/j.1745-6606.2001.tb00111.x>.
40. Robb, C.A. and Woodyard, A. (2011), "Financial knowledge and best practice behavior", *Journal of Financial Counseling and Planning*, Vol. 22 No. 1, pp. 60-70.
- Shim, S., Xiao, J. J., Barber, B. L., & Lyons, A. C. (2009). Pathways to life success: A conceptual model of financial well-being for young adults. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30(6), 708-723.
- Sohn, S.H., Joo, S.H., Grable, J.E., Lee, S. and Kim, M. (2012), "Adolescents' financial literacy: the role of financial socialization agents, financial experiences, and money attitudes in shaping financial literacy among South Korean youth", *Journal of Adolescence*, Vol. 35 No. 4, pp. 969-980.
- Sundarasan, S. D., & Rahman, M. S. (2017). Attitude towards money: mediation to money management. *Academy of Accounting & Financial Studies Journal*, 21 (1), 1–17.
- Tang, T.L.P. (1995), "The development of a short money ethic scale: attitudes toward money and pay satisfaction revisited", *Personality and Individual Differences*, Vol. 19 No. 6, pp. 809-816.
- Utkarsh, , Pandey, A, Ashta, A, Spiegelman, E, Sutan, A. Catch them young: Impact of financial socialization, financial literacy and attitude towards money on financial well-being of young adults. *Int J Consum Stud*. 2020; 44: 531– 541. <https://doi.org/10.1111/ijcs.12583>
- Wann, C. R. (2017). The impact of teaching financial literacy to college students. *Journal of economics and finance education*, 16(2), 98–109.
- Xiao, J. J., Tang C., and Shim S. (2009) "Acting for happiness: Financial behavior and life satisfaction of college students." *Social indicators research* 92, (1) 53-68.
- Yamauchi Kent T. & Donald J. Templer (1982) The Development of a Money Attitude Scale, *Journal of Personality Assessment*, 46:5, 522-528, DOI: 10.1207/s15327752jpa4605_14

Abstract

The effect of financial literacy and attitude towards money with the mediating role of financial ethics on financial well-being

Matin Pirayesh Rad¹

Zohreh Hajiha²

Mojgan Safa³

Reza Golami Jamkarani⁴

Received: 8 / July / 2025

Accepted: 8 / September / 2025

Abstract

Financial education increases financial knowledge and helps people behave differently to make better financial decisions for themselves or their families. Also, financial literacy and attitudes toward money have a huge impact on financial well-being, and this is a concept that is especially important for people who are starting to develop their own financial habits. Therefore, the purpose of this article is to investigate the effect of financial literacy and attitude towards money with the mediating role of financial ethics on financial well-being. This study uses a mixed approach (qualitative and quantitative) and tool development (Delphi). The number of sample members of Cochran's formula for unlimited society was used and the data was 398 people through a questionnaire among managers, experts, students and ordinary people living in Tehran and in the time period of 1400. Structural equation modeling method and PLS software were used to test the hypotheses. The results showed that financial literacy and attitude towards money have a positive effect on financial well-being. Also, financial literacy and attitude towards money with the mediating role of financial ethics have an effect on financial well-being. A positive view of financial well-being may reduce stress and this can affect people's academic, personal, and social growth. In addition, creating a positive attitude towards money, which includes creating a habit of saving, tracking expenses, is a strong predictor of financial well-being, and people with a level of financial literacy tend to show more favorable financial ethics and behaviors.

Key words: Financial literacy, Attitude towards Money, Financial ethics, Financial Well-being

¹. Department of Accounting, Qo.C., Islamic Azad University, Qom, Iran. matin.pirayeshrad@iau.ac.ir

². Department of Accounting, Qo.C., Islamic Azad University, Qom, Iran. (Corresponding author) dr.mojgansafa@iau.ac.ir

³. Department of Accounting, Qo.C., Islamic Azad University, Qom, Iran. Drzhajiha@iau.ac.ir

⁴. Department of Accounting, Qo.C., Islamic Azad University, Qom, Iran. reza.gholami@iau.ac.ir

